

մեր հայրենի երկրին վրայ, անձրևի նման թափեցէք զանոնք մեր մեծ Ոստաններու վրայ ու վանքերու մէջ ու դուք կ'ունենաք Թարգմանչաց սերունդի գործը, կարելի ու հասկնալի:

Թարգմանչաց սերունդը, աւելի սքանազարաւ կ'երևի մեզի պատմութեան մը շուշին մէջէն, քանի որ անոր գործունէութեան զսպանակները կը ճարուին միջին տարրերէ: Եթէ իմացական շարժման մը գլուխ կեցող մեծերու գերը, հեռաւ գալն է, ապազան տեսնելն է, և զայն գիտաւորող ուժերու ու միջոցներու հայթայթման տաղնապը, այդ տաղնապը լուծողը ի նպաստ իր ժողովուրդին՝ ապահովարար զանգուածն է զարձեալ. անոր համար է որ միջինէն քաղուած միջին մարդերը մեծ փառքի մը համեստ գործաւորները ըլլան, մեզի այնքան սիրելի. նոր է որ ճակատամարտը զինուորը կը շահի. յաղթութիւնը, ինչ փոյթ, որ արձանագրուի զօրավարի անուան:

Վարպետներուն երազը՝ այդ տղոց համար, արի, աննահանջ մատուցներուն մէջ «տածուեցաւ» կարելի երկիւղածութեամբ և անսահման նուիրումով: 20-30 տարի — սերունդի մը կեանք — Թարգմանչաց սերունդի տղաքը անդադար խօսեցան, գործեցին, սորվեցուցին, արթնցուցին, թելադրեցին, ու ստեղծագործեցին, ազգային գիտակցութեամբ, մեր անդրանիկ ոսկեղարը:

Կ'երեւակայեմ, այդ տղաքը, վեղարի մը զմբէթին ներքեւ, դեռ նոր բուսած աղունամազի գէմքերով, տոգոյն, բայց ուրախ, մեր դժուար հայրենիքի այն օրերուն, գրեթէ անմատոյց բարձունքներու վրայ և խորշերու մէջ, որսի, հաճոյքի խենդ ու սիրահար մեր նախարարները, երբ կը ջանան խմասին աւակերտել:

Կ'երեւակայեմ զանոնք, ափափոյ, թերեւս դժուար ճիգերու զինով, հազիւ կանգուն գիւղական եկեղեցիներու բեմէն երբ այնքան ըզձալի, երազուած արդարութեան անձրևը կը տեղան իրենց տառապած ու թշուառ հօտին հողիներուն խորը:

Կ'երեւակայեմ զիրենք՝ Թարգմանչաց սերունդի խանդավառ տղաքը, իրենց խարխուլ գպրոցի մութին մէջ, երբ մեր հայրենի երկրէն ճարուած, կոշտ, բիրտ, բայց բարի

պատանիներուն հողին կը յղկեն, անոնց մատուցներուն — մինչև այդ ժամանակ աղեղ, մածունեւտ գործածելու ընդունակ — մէջը գետեղելով գիւրաբեկ փետուրը որ աւանդութեան լծակին պէս կարող էր սակայն լման երկրագունտ մը տեղէն շարժելու:

Անսպաս է սա սրտագրաւ պատկերներու շարքը մտքիս մէջ. բաւ է միայն այսօրուան առիթով այդ անանուն հերոսներու սրբազան բանակը ողեկոչելու Քաղաքակիրթ ժողովուրդներ, մեծ պատերազմին մեռնող միլիոններու յիշատակը խորհրդանշող անձանց զինուորի գերեզման մը ունին իրենց յաղթանակներու կամարին ներքեւ ուր մշտավառ կրակ մը կը վառի: Որքան պիտի ուզէի որ սա էջերը կարդացողներու հողին մէջ կրկնուէր այդ պատկերը անձանց մէջ հերոսներուն, երբ փորձուէին անոնց արդիւնքը եղող սա գեղեցիկ գիրքով էջ մը բան լեցնել, հոգ է թէ ըլլան էն սովորական հարցերէն:

Թո՛ղ օրհնուի յիշատակը անմահ ու անմոռաց մեր բոլորին հողիներէն ներս ամէն անոնց որոնք մեր մտքին մէկ կայծը, մեր սրտին մէկ սարսուռը, մեր հողին մէկ թռիչքը ձևի կապեցին:

Թարգմանիչները գործաւորներն են այս հրաշքին:

ԱՐԹՈՒՆ, ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Որք զարգացին ճիգովաբար զիմաստ անդին,
Հաստեցելով յերկրի ըզգիր կենդանի,
Հովուել ըզհօս նոր խրայելի.
Երգով քաղցրութեան հրնչամբ զԱստուած օրհնեսցում:

Որ երկոմումք սուրբ լուսաւորոյց սանրս Թորգոմայ
Հաստեցեցեր զեկեղեցիս Հայաստանեայց,
Ձոյս իմաստից ի մեզ ծագելով.
Մաղբանոց սոցա Քրիստոս խրնայեալ ի մեզ:

Որ զգիտութիւն քաղցրեցին քաղցրեցին զիմաստութիւն
Առասապէս ծաղկեցեր յեկեղեցիս Հայաստանեայց
Ի ձեռքն Սրբոց Թարգմանչացն.
Աղաչանոց սոցա ողորմեալ մեզ Աստուած:

«ՇԱՐԱԿԱՆ»